

Censorrapport, skriftlig latin A, sommer 2023

Indledning

Pga. forebyggelsen mod coronasmitten har latin A ikke været trukket ud til skriftlig eksamen siden 2020 udover for enkelte elever på særlige vilkår. Det blev faget i år, hvor alle 88 elever med latin A fordelt på 11 hold var til skriftlig eksamen. Således er det kun anden gang efter 2017-reformen, at alle årgangens latin A-elever har været oppe i skriftlig eksamen. 87 elever var oppe i opgave 1, og én elev i opgave 2. Karaktergennemsnittet blev for de 88 elever 7,8 og har følgende karakterfordeling:

Antal af karakterer	-3	00	02	4	7	10	12	Sum
Latin A - ny-1stx201-LAT/A	0	0	7	13	28	22	18	88
Frekvens i %	0	0	7,95	14,77	31,82	25	20,46	100
Kumuleret frekvens i %	0	0	7,95	22,72	54,54	79,54	100	100

Der tages forbehold for eventuelle tælle-, taste- og regnefejl.

Gennemsnittet er lidt højere end i 2020, hvor det var på 7,36, men da der kun er få elever til eksamen i skriftlig latin, vil der forekomme udsving fra år til år. I 2020 var der 129 elever til eksamen fordelt på 13 hold, og der var fem elever, som dumpede, mens alle elever i år bestod.

Karaktervægtning af opgavens dele

I karaktergivningingen har de enkelte opgaver haft følgende vægt:

Opgave 1 (syntaks): $2/6 = 1/3$ (opgaven tæller dobbelt)

Opgave 2 (oversættelse): $2/6 = 1/3$ (opgaven tæller dobbelt)

opgave 2a (oversættelse): $2/3$ af opgave 2 (= $2/9$ af hele opgaven)

opgave 2b (oversættelsesvurdering): $1/3$ af opgave 2 (= $1/9$ af hele opgaven)

Opgave 3+4 vægter tilsammen $1/3$ af hele opgaven.

opgave 3 (tekstforståelse): $1/6$

opgave 4 (perspektivering): $1/6$

Det er censorernes vurdering, at opgavesættet både i dets helhed og med de enkelte delopgaver har givet et godt grundlag for bedømmelse af besvarelsenerne.

Eksamensopgave 1

Den latinske tekst i årets latinopgave er et uddrag *Fra byens grundlæggelse* (7. bog, kap. 9-10), hvor historikeren Livius fortæller om slaget mellem romerne og gallerne ved floden Anio i 361 f.Kr. og om, hvordan det afgøres ved en duel mellem den tapre romerske soldat Titus Manlius og en kæmpestor galler. Manlius vinder og fremstår derved som en romersk helt med de værdier, som Romerriget bygger på.

Delopgave 1 – syntaktisk analyse:

Giv en syntaktisk analyse af nedenstående helsætning i linje 11-13 i eksamensteksten.

Diu inter primores iuvenum Romanorum silentium fuit, cum et abnuere certamen vererentur et praecipuam sortem periculi petere nollent.

Besvarelsene af denne delopgave har generelt været gode med mange flotte besvarelser, men helsætningen har dog samtidig været tilpas udfordrende for eleverne til, at censorerne har haft god mulighed for at differentiere mellem besvarelsene.

Delopgave 2 – oversættelse:

Delopgave 2a – oversættelse:

Giv en mere ordret oversættelse af nedenstående passage (linje 13-18) i eksamensteksten.

Tum Titus Manlius, Lucii filius, qui patrem a vexatione tribunicia vindicaverat, ex statione ad dictatorem pergat. “Iniussu tuo”, inquit, “imperator, extra ordinem numquam pugnaverim, non si certam victoriam videam. Si tu permittis, volo ego illi beluae ostendere, quia adeo ferox praesultat hostium signis, me ex ea familia ortum esse, quae Gallorum agmen ex rupe Tarpeia deiecit.”

Årets oversættelsesopgave er på 56 ord og er således kun ét ord længere end opgave 2020. Som baggrund for karakterfastsættelsen har censorerne en række punkter, hvor der er forskel mellem den latinske tekst og den danske oversættelse, som eleverne skal finde. I år er der 32 punkter:

Det er censorernes opfattelse, at oversættelsesopgaven har fungeret rigtig godt også som mulighed for at differentiere mellem besvarelsene. Store dele af teksten har eleverne klaret at oversætte tekstnært og fint, andre steder har de mødt udfordringer. I det hele taget er der meget få besvarelser, som er helt uforståelige.

Delopgave 2b – oversættelsesvurdering:

Gør rede for tre væsentlige grammatiske forskelle mellem nedenstående latinske tekst (linje 13-16) og den udleverede danske oversættelse af samme passage i eksamensteksten.

Tum Titus Manlius, Lucii filius, qui patrem a vexatione tribunicia vindicaverat, ex statione ad dictatorem pergat. “Iniussu tuo”, inquit, “imperator, extra ordinem numquam pugnaverim, non si certam victoriam videam.

I delopgave 2b skal eleverne finde tre væsentlige grammatiske forskelle (syntaktiske eller morfologiske) på den latinske tekst og den udleverede danske oversættelse. Teksten, som eleverne skal gøre rede for, er et uddrag af den tekst, som de har oversat i opgave 2a. Det er vigtigt, at eleverne både tydeligt angiver de latinske og danske ord og forklarer, hvori forskellen består. Således skal det også være konkrete forskelle, der er særlige for tekstuddraget, og ikke generelle betragtninger som fx, at latin er et syntetisk sprog, mens dansk er et analytisk sprog. Et implicit subjekt og det faktum, at der bruges flere ord i den danske oversættelse end i den latinske tekst, vurderes ikke til at være væsentlige forskelle. Heller ikke *inquit* accepteres som en forskel, da det er et ufuldstændigt verbum, der både kan oversættes med præsens eller præteritum på dansk.

I karakterfastsættelsen har censorerne lagt vægt på elevernes evne til at være præcise og gå i dybden og til at formulere sig klart og tydeligt med brug af relevant grammatisk terminologi. Opgaven vægter 1/3 af delopgave 2, og det er censorernes vurdering, at det er en passende vægtning, og at delopgaven har fungeret godt til at differentiere mellem besvarelserne.

Delopgave 3 – tekstforståelse:

Giv en kort redegørelse for indholdet af eksamensteksten, og vurder, hvilket livssyn der kommer til udtryk i brevet til Lucilius.

Livius tekst har ikke været vanskelig for eleverne at gå til, men niveauforskellene i besvarelserne viser sig bl.a. i, hvor gode eleverne er til at bruge nøgleord og citater fra den latinske tekst til at beskrive forskellen på Titus Manlius og galleren og de romerske værdier, der viser sig i beskrivelsen af de to. I brugen af disse citater og nøgleord er det vigtigt, at eleverne er klare i deres formidling, så man undgår en kaudervælsk sammenblanding af latin og dansk. Ved længere citater bør eleven fremhæve de ord, som eleven mener er vigtige, og hvorfor de er væsentlige. Der er ikke altid brug for en oversættelse af nøgleordene, det er til tider en næsten umulig opgave at oversætte de betydningstunge ord og begreber (*virtus, pietas* osv.), til gengæld er det vigtigt at anføre, hvor i teksten de forekommer. Nøgleordene skal ikke indgå som et sætningsled i elevernes egen danske sætningskonstruktion, altså ikke:

Derudover rækker galleren "linguam" (l. 24) som hån, og hans "veste" (l. 28) beskrives som "versicolori" (l. 28).

Citater af længere passager af den latinske tekst bliver nemt ufokuserede, fordi der ikke er foretaget en afvejning af væsentligt og uvæsentligt.

De gode besvarelser afspejler også, at eleverne har set, at der stilles to spørgsmål på to taksonomisk forskellige niveauer: redegørelses- og refleksionsniveauet. I en redegørelse skal eleven give en struktureret og systematisk gengivelse af det væsentlige i en tekst ved at angive det vigtigste først. En del elever refererer dog kronologisk i stedet for at redegøre. I en refleksion (overvejelse) er formålet at undersøge en problemstilling eller et spørgsmål på en åben, undersøgende og reflekteret måde. Begge dele lægger således op til, at eleven kan arbejde selvstændigt dels i sin udvælgelse af det vigtigste i teksten (redegørelsen), dels i sin undersøgelse (refleksionen).

Delopgave 4 – perspektivering:

I delopgave 4 er der tre valgmuligheder mellem forskellige perspektiver til eksamensteksten. Der er tale om et antikt perspektiv, et efterantikt perspektiv og en billedopgave.

Delopgave 4A: Homer, *Iliaden*, 6. sang, vv. 206-233.

Delopgave 4B: *Præsident Volodymyr Zelenskyj - fra komiker til krigshelt*, DR1, 2022 (video)

Delopgave 4C:

Figur 1: Marcus Aurelius' søjle, relief af romernes nedslagtning af markomannerne.

Figur 2: Sarkofag med relief af kamp mellem romere og germanere

Elevernes valg af opgave fordeler sig således:

Opgave	A	B	C	I alt
Antal besvarelser	43	28	16	87
Fordeling i %	49,4	32,4	18,4	100

Procentvis ligger opgave 4C på det samme niveau som i 2020. Til gengæld er der flere elever, der har skrevet opgave 4A (37% i 2020), og færre, der har skrevet 4B (45% i 2020). Om det skyldes, at eleverne kender Homer fra græsk eller oldtidskundskab, eller om eleverne er mere trygge ved at skulle skrive om en tekst frem for et videoklip, er svært at vurdere. I både delopgave 4A og 4B gælder det om at sammenligne eksamensteksten med perspektivteksten, og ligesom i delopgave 3 skal det ske ved at citere konkret fra begge tekster/video. I de gode besvarelser er eleverne i stand til både at iagttage ligheder og til at se nuancer og forskelle på de to tekster. I begge tilfælde havde eleverne nemt ved at sammenligne med eksamensteksten

I billedopgaven (4C) skal eleverne sammenligne billederne med eksamensteksten, og også her skal eleverne være konkrete i deres beskrivelser af figurerne, så de beskriver det, de ser, og ikke det, de forestiller sig, de ser. Ud fra beskrivelsen af figurerne analyseres og fortolkes forholdet mellem romerne og deres modstandere, som dernæst sættes i forbindelse med eksamensteksten. Der er til gengæld ikke noget krav om, at figuren sættes i kunsthistorisk perspektiv.

Som i tekstforståelsesopgaven i delopgave 3 har det i delopgave 4 været den enkelte elevs evne til at analysere, fortolke og kritisk sammenligne, der har givet sig udslag i bedømmelsen af besvarelsens niveau.

Eksamensopgave 2

Teksten til dette års opgave 2 er fra Velleius Paterculus, *En kortfattet romersk verdenshistorie*, med et uddrag taget fra 2. bog, kap. 89-90, hvor situationen i Romerriget efter Augustus' magtovertagelse beskrives. Teksten giver et meget positivt billede af Augustus som fredskabende kejser, og der lægges i 4A op til en sammenligning med Tacitus' mere nuancerede billede af Augustus, og i 4B til sammenligning med Peter Fibiger Bangs fremstilling af af Putin som en moderne kejser Augustus.

Der var kun én elev, der besvarede opgave 2.